

PO SVETU

SAMO NERODNOST AMERISKIH KOMANDANTOV? Z enega izmed ameriških letalščikov v Turčiji sta prav 1. maja vzleteli dve letali; eno se ni vrnilo. Ameriško poveljstvo je nato objavilo zaskrbljeno poročilo. Čez nekaj dni je sam Hruščev povedal Američanom, da so ameriško letalo sestrelili Rusi z raketo na ruskih tleh, in sicer na njegov ukaz. Američani so odgovorili, da je to možno, pilot se je morda onesvestil in zašel na sovjetsko ozemlje. Nato je Hruščev zopet pojasnil Američanom, da se pilot ni onesvestil ter da ni slučajno zašel nad Rusijo; kajti sestrelili so ga skoraj 2000 km globoko v Rusiji pri Sverdlovsku, in sicer ko je že 4 ure letel 20 km visoko. Pilot se je rešil s padalom in je v ruskih rokah. Sodili ga bodo kot vojuna, kajti pri njem so našli negativne fotografije sovjetskih letalščikov, vojaških sredstev, bencinskih zalog itd. Zaveda je seveda Američanom neprijetna, toliko bolj ameriški vladi in ameriškem vojaškemu poveljstvu. Hruščev je sam dejal, da ne verjame, da bi bil poprej o zadevi obveščen predsednik Eisenhower, pač pa je polet kapitana Powersa, ki je vodil letalo prav gotovo plod domišljije ameriških vojaških poveljnikov. Sovjetski politiki so seveda izkoreninili zadevo tudi notranjepolitično, da opozorijo vnoči svoje državljanke na »ameriški imperializem«. Hkrati je Hruščev opozoril vse države, ki so dovolile Američanom graditve vojaških oporišč, da je njihova zunanja politika nevarna. Dogodek je pomirjenju in spravi med obema taboroma toliko bolj škodljiv, ker se je odigral prav na pragu konference na najvišji ravni v Parizu. Hkrati opozarja svetovno javnost na nevarnost, ki je v tem, da vojaški poveljniki pogosto kaj radi ravnanjo na svojo roko in tako spravlajo v nevarnost splošni mir.

NOV PREDSEDNIK SOVJETSKIH REPUBLIKE. Dosedanji predsednik predizidja Vrhovnega sovjeta maršal Voronilov je zaradi svoje visoke starosti in iz zdravstvenih razlogov odstopil. Na njegovo mesto je bil izbran 54-letni Leonid Brežnev. Novi predsednik je pristaš politike Nikite Hruščeva.

AVSTRILJA ZAHTEVA AVTONOMIJO JUŽNE TIROLSKO. Avstrilska vlada je opozorila italijanske poslanike na Dunaju, da rimska vlada še vedno ni odgovorila na avstriljsko zahtevo, da se bencinski pokrajini na Južnem Tirolskem prizna avtonomija. To zahtevo postavlja tudi južnotirolska ljudska stranka. O tej zadevi se je rimska vlada posvetovala na svoji zadnji seji.

ZA ENAKOPRAVNOST TUDI PRI VEROUKU. »Naš tehnik — kronika«, ki je glasilo krščansko usmerjene organizacije Narodnega sveta na Korškem, zahteva v svoji zadnji številki popolno enakopravnost za Slovence pri verouku. Celovški ordinarij je v začetku solskega leta 1959/60 izdal odločbo o rabi jezika pri krščanskem nauku, ki nasprotuje stališču, ki ga vedno zagovarja katoliška Cerkev, to je, da se mora verouku poučevati v materinščini. Dne 19. marca 1958 je avstriljski parlament sprejel manjšinski šolski zakon, po katerem se mora krščanski nauk za vse otroke poučevati na dvojezičnem slovensko-italijanskem jeziku. To pomeni, da bi slovenske otroke morali poučevati verouk ne samo v slovenski, temveč tudi v nemščini. Sklicujoč se na ta krivični šolski zakon, je celovški ordinarij 17. 9. 1959 izdal poseben odlok, po katerem bi se morali otroci tudi na čisto slovenskih šolah učiti najvažnejših molitev v nemškem jeziku, da bi mogli, če bi prišli v popolnoma nemško kraje, slediti verskim obredom. List se vprašuje, zakaj škofjski ordinarij ne zagovarja istega načela tudi za nemške otroke.

ZA ENAKOPRAVNOST MED VSEMI NARODI IN PLEMENI. Britanska državna skupnost (Commonwealth), katere predstavniki zasedajo te dni v Londonu, se uradno ne more izreči proti politiki sedanje južnoafriške vlade, ki je nenaklonjena črncem, ker je v skupnosti organizirani tudi Južna Afrika; vendar so predsedniki nekaterih organiziranih držav, kakor predsednik Kanade in Indije odločno obsodili politiko južnoafriške vlade, to je »apartheida«. Kanadski predsednik Diefenbaker je v posebni izjavi dejal, da morejo vsi narodi in plemena uživati enakopravnost. Indijski predsednik Nehru je izjavil, da je vsa Indija nasprotna plemenskemu razlikovanju, to je politiki apartheida in Južni Afriki. Južnoafriška vlada ravna proti načelom ustavne listine Organizacije združenih narodov. Nehru se je izrekel proti gospodarskemu bojkotu Južne Afrike.

KDO BO BODOCI PREDSEDNIK NEMČIJE. Prihodnje leto bodo volitve za predsednika Zahodne Nemčije. Kaže, da misli kandidirati za to mesto sedanji kancler Dr. Adenauer, ki bo tedaj imel 85 let. Opozicija, to je socialnodemokratska stranka, bo kandidirala župana zah. Berlina Brandta, ki je postal zelo popularna osebnost v Zah. Nemčiji. Brandt je še mlad politik, saj ima komaj 38 let.

DRAGA POKOKA. Tudi v Trstu so po televiziji (v izlozih trgovin in v javnih lokalih) sledili obredni poroke sestre angleške kraljice Margarette z bivšim fotografom Tonijem Armstrong-Jonesom in sprevedu po Londonu. Pokoka je bila izredno svečana in je seveda stala mnogo denarja. Predstavniki angleške delavske stranke so nastopili proti prevelikim izdatkom, ki bodo nastali zaradi poročnega potovanja in bodo med potovanjem menda znašali en milijon lir na dan.

SMISEL GILBANJA ZA ZDRUŽITEV KRŠČANSKIH CERKVA. Novi predsednik Zveze baptistov na Anglijskem Frank C. Bryan je po svoji izjavi izjavil, da ima ekumensko gibanje namen, da bi prišlo do sodelovanja med posameznimi krščanskimi Cerkvami, nikakor pa ne, da bi se vse krščanske veroizpovedi združile v enotno. Enotne krščanske verske organizacije bi po njegovem mnenju ne bilo možno izvesti. Potrebno bi bilo sodelovanje med krščanskimi Cerkvami, treba pa je tudi vedno ljubezni med posameznimi kristjani.

Mednarodna trgovina

DANANSKO STEVILKO smo posvetili spomladansko zagrebškemu velesejmu. Razdeljena bo med razstavljavec, da bi tako bil učinek oglasov v našem listu toliko večji.

Gospodarstvo

Zakaj izvažajo Italija manj agrumov

Izvozna sezona za italijanske agrume se naglo bliža koncu. V letošnji sezoni se izvoz ni razvijal povsem zadovoljivo, v prvi vrsti zaradi uspešne konkurence, ki jo čedalje bolj izvajajo agrumi iz drugih držav, zlasti iz Španije in Združenih ameriških držav (Kalifornije). V Italiji primanjkuje zlasti cenovnih vrst pomaranč, ki bi bile zrele v pozni sezoni. Zaradi tega se španske pomaranče »Vernase« in tudi izraelske »Valencia« dobro prodajajo na zahodnoevropskem trgu še danes, medtem ko je povpraševanje po italijanskih pomarančah skoraj popolnoma že izostalo. Italijanski agrumi so dražji in tudi manj odporni kakor agrumi iz drugih držav. Na Švedskem in v Švici je skoraj nemogoče prodajati agrume iz Italije v pozni sezoni. Samo v marcu je izvoz iz Italije nekoliko napredoval, ter je dosegel 3.742 vagonov pomaranč (lani v marcu 2.963 vagonov); napredoval je izvoz v Zah. Nemčijo, Švico in Avstrijo; nazadovol pa je izvoz v Anglijo, Švedsko, Belgijo, Dansko in Poljsko. Vedno v marcu, je izvoz limon nazadovol od lanskih 1.522 vagonov na 1.439 vagonov. Nazadovol je zlasti izvoz na Poljsko, kamor so letos odpremi le 84 vagonov, lani pa 265 vagonov. Tuji uvozniki so nejevoljni, ker je v italijanskih pošiljkah preveč gnilega blaga. Nasprotno pa so agrumi iz ostalih držav zdravi in po nižji ceni, meni milanski »Il Sole«.

ITALIJA-JUGOSLAVIJA

ITALIJA NUDJA Strojevi za obrabo mramora i kamena GIORGINI MAGGI, Seravezza (Lucina).

Pipci kromirani, slavine, baterije za kupaonice, bolnice i brodove

MARIO GIAMPIERI & Co., Milano, Via Luigi Pastro 20. Pribor jedaci kovinski POSINOX, Lumezzane Pieve (Brescia).

Aparati za rezanje salame, mljevenje elektrokućanski aparati

SMEI, Milano, Viale Coni Zugna 4. Transformatori, aparati za svarivanje, ispravljalci

TAMINI & Co., Milano, Via Popoli uniti 11. Elektrode za svarivanje »ESAB«, Milano, Viale Teodorico 25. Djelovi električni za automobile FIAT, skutere, vespe i lambrette

III. kemična razstava v Beogradu

Kemična industrija postaja čedalje važnejša za gospodarstvo posameznih držav in za samo vsakdanjo življenje. To velja še toliko bolj za Jugoslavijo, zato so se organizatorji sejemskih prireditelj v Beogradu odločili za neodvisno **Razstavo kemične industrije** v prostorih beograjskega velesejma. Letos bo ta razstava od 21. do 30. junija. Pri organizaciji se prireditev sodelujejo Združenje jugoslovanskih kemikov in tehnologov, Zveza kemičnih industrij FI-RJ in uprava beograjskega sejma. Prireditelj bo imela značaj propagandne in poučne razstave, poleg tega pa bo tudi trgovski značaj v mednarodnem merilu.

Razstava proizvodov kemične industrije bo imela tudi poseben pomen, ker bo predstavljala začetek novih pogovorov v kemični industriji Jugoslavije. Jugoslavija je bogata tako z energetskimi viri kakor tudi z ležišči najvažnejših surovin. Da bi pospešili razvoj industrije na splošno in še posebej kemične industrije, bodo osrednji državni organi vložili v prihodnjih letih velike vsote denarja za razvoj in sodobno opremo te obstoječih tovarn, hkrati pa bodo zgradili številne nove tovarne.

Letošnja prireditev v Beogradu ima namen vzpostaviti čim več trgovinskih stikov tako med domačimi kakor tudi s tujimi podjetji. Tako bo mogoče izvesti načrt o razvoju kemične industrije pod ugodnejšimi pogoji in v krajšem času. Vsa jugoslovanska industrija se bo udeležila prireditve. S tem bo pokazana konkurenčna zmogljivost jugoslovanskih tovarn na tujih trgih. Z druge strani pa bo tudi za tuje moč goče navedeni ugodne trgovinske sive, saj je znano, da Jugoslavija uvaža še vedno velike količine kemičnih proizvodov. Tovarne, ki proizvajajo opremo za kemične tovarne, bodo lahko sklepele ugodne kupitve za dobavo sodobnih strojev in oprem, ki jih jugoslovanska kemična industrija potrebuje, zato se danes in jih bo potrebovala v bodoče zaradi izvajanja razvojnega načrta, v še večji meri.

Kanada proti gospodarskim blokom v Evropi

Tik pred začetkom zasedanja predstavnikov Britanske državne skupnosti (Commonwealth) je predsednik kanadske vlade Diefenbaker na sestanku kanadsko-angelske zbornice v Londonu govoril tudi o gledišču Kanade nasproti Skupnem evropskem trgu. Dejal je, da upa, da se Evropska gospodarska skupnost ne bo zaprla v blok, obdan s carinami nasproti nečlanjenim državam. Netvarnost je, da bodo gospodarske skupnosti manj dostopne za znižanje carin nasproti tujim državam, kakor so bile posamezne države. Kanada se zaradi tega vznemirja, saj je v nevarnosti tudi njen izvoz v Evropo.

OBISKI HRUŠČEVA. Predsednik sovjetske vlade N. Hruščev namerava v jeseni potovati po vrsti azijskih in afriških držav. V Združenih arabskih republikah pripravljajo načrt za obisk Hruščeva. Hruščev obično še to poletje tudi Avstrijo.

Uspehi in neuspehi premogovne skupnosti

Ameriški inštitut za gospodarsko raziskovanje »Twentyeth century Funds« je objavil zanimivo študijo o delovanju Premogovne in jeklarske skupnosti, ki jo je napisal ameriški gospodarstvenik Louis Lister; ta je bil član ameriške delegacije v trenutku, ko je bila leta 1952 ustanovljena Premogovna in jeklarska skupnost. Piše omenja, da je skupnost sicer dosegla velike uspehe, — med temi odpravo carin na premog in jeko med šestimi evropskimi državami, ki so njene članice — toda svojega glavnega smotra pa Premogovna in jeklarska skupnost ni dosegla. Po prvotnih namelih bi se namreč iz nje morala razviti prava gospodarska federacija; namesto tega je ohranila značilnosti medvladne ustanove. Ne gre torej za zvezo in nadzdravno ustanovo, kakor so si jo zamisljali njeni ustanovitelji. Tega ni mogla doseči, ker so posamezne vlade hotelo ohraniti nadzorstvo nad svojo domačo industrijo premoga in jekla. Drugi vzrok tega neuspeha je v tem, da Visoka oblast Premogovne in jeklarske skupnosti nima neodvisne politične oblasti. Težav gospodarske narave ne more odpraviti gospodarska skupnost, ki nima politične oblasti, meni Louis Lister.

SOVJETSKA POGAJANJA Z BRAZILJO

V Rio de Janeiro je prispelo trgovsko odposlanstvo ZSSR in se že del časa pogaja za izvršitev trgovinskega dogovora iz decembra lanskega leta. Rusi bi Braziliji dobavljali žito, petroleje, letala in traktorje. Brazilija bi rada izvažala zlasti kavo; prve količine kave odpravijo še v maju. Brazilci niso posebno optimistično razpoloženi glede pospešitve izmenjave z ZSSR.

Modri sovjetski nasveti Kitajcem

Kitajski strokovni list »Planiranje in statistikar«, ki izhaja v Pekingu, se bavi s poročilom sovjetskih strokovnjakov o izvajanju petletnega kitajskega načrta (1958-62) ter pripominja, da so kitajski gospodarstveniki sprejeli nasvet sovjetskih strokovnjakov, po katerem je treba zožiti okvir zasnovanega načrta, ker ga ne bo mogoče izvesti po prvotni zamisli. Sovjetski gospodarstveniki svetujejo, naj se izvede preobrazba upravnega aparata, ki je predrag, treba je tudi decentralizirati upravo ter izboljšati tehnična sredstva. Omejiti je treba oblast središčnih organizacij, kakor sta državni svet in vsedravnji odbor za planiranje. Ključna industrijska podjetja morajo dobiti po mnenju sovjetskih strokovnjakov več prostosti; delo je treba tudi bolj prenesti na manjša in srednja podjetja. Sovjetski strokovnjaki svetujejo tudi delno preobrazbo komun. Osrednje oblasti naj ne skušajo raztegniti svojega nadzorstva do zadnjega podjetja, temveč naj se zadovoljijo z prožnejšim nadzorstvom nad ključnimi podjetji. Treba je izvesti mehanizacijo kmetijstva, toda postopoma in združno in ne v skokih. To velja tudi za predevalno industrijo kmetijskih priredkov.

IZVOZ JUGOSLOVANSKEGA LESA V ITALIJO

Italija je v zadnjem času uvozila iz Jugoslavije za 207 milijonov lir rezanega trdega lesa, za 8 mil. lir rezanega mehkega lesa, za 4 mil. lir drva za kurjavo, za 7 milijonov lir celulozne bukovine, za 4 bil. lir lesovinskih plošč, za 18 mil. lir frizov, za 36 mil. lir parketov in z a48 mil. lir oplatic.

Načrt za dopolnitev reškega pristanišča Potrebni bo 14 milijard dinarjev

Reka, konec aprila Po dveh letih proučevanja v Jadranskem inštitutu na Reki je bil pred kratkim izdelan 15-letni perspektivni načrt za razvoj reškega pristanišča. Investicije za povečanje pristaniških zmogljivosti bodo po predvidevanjih znašale v tem času okoli 14 milijard dinarjev. Velike potrebe reškega pristanišča opravčujejo tako velike investicije. Ze danes se v enem letu v pristanišču pretovori okoli 4 milijone ton blaga. Reka je najvažnejše jugoslovansko pristanišče. Preko nje razvija okoli 70% vsega čezmorskega prometa Jugoslavije. Za promet za in leta v leto neprenehoma narašča. Zato postaja pristanišče iz leta v leto tesnejše in ne ustreza več današnjim potrebam.

BAKAR NAJ RAZBREMENI REKO

V 15-letnem načrtu je poleg dovršitve že začelih del predvidena tudi graditev novih zmogljivosti, kakor na primer silosa za žito, preureditev Ljubljanske obale in 3 skladišča, popravilo petrolejskega pristanišča, pomola Iva Lole Ribara, obale na Brajdici in Split-ske obale. Poleg tega bodo zgradili novo obalo v Bakru ter jo uredili za promet blaga v razsutem stanju. Promet

s tem blagom naj bi se razvil le čez Bakar, tako da bi se samo reško pristanišče moglo specializirati za sprejem generalnih pošiljk v linijski čezmorski službi in za čedalje večji tranzitni promet.

Perspektivni načrt se bo izvajal v dveh razdobjih. Za dela v prvem razdobju, ki so najvažnejša, bo treba vložiti okoli 10 milijard dinarjev, in sicer v prvih 5 do 7 letih. Financiranje teh del ne bi povzročalo posebnih skrbi, če bi se razvijalo enakomerno v vseh 15 letih. Samo pristanišče ustvarja namreč okoli 1 milijardo dinarjev dohodkov na leto za lasten sklad; od tega je šlo do zdaj polovica za vzdrževanje, polovica pa za nove gradnje in za popravilo že obstoječih pristaniških naprav. Toda današnje potrebe jugoslovanskega gospodarstva in samega prometa na Reki zahtevajo čim hitrejšo usposabljanje pristanišča; prav zato bi bilo treba izvršiti večji del investicij v prvih 5 letih. V ta namen so pristaniški upravi potrebna samo kratkoročna posojila v razmerju 3 milijard 300.000 milijonov dinarjev na leto, ki bi jih pristanišče vračalo pozneje.

OBNOVITEV ŽELEZNIŠKEGA VOZILISKA

V zvezi s 15-letnim načrtom je bil izdelan tudi idejni program za obnovo reškega železniškega vozlišča, kar bi stalo nadaljnje 3 milijarde dinarjev. To bi bilo treba vsekakor v najkrajšem času rešiti; kajti železniške naprave danes komaj zmagujejo promet. Po drugi svetovni vojni ni bilo še nič vložena za obnovo in razširitev železniške opreme v pristanišču in na sami železniški postaji.

Zaradi tega nastaja nevarnost, da ne bo mogoče spustiti v pogon žitnega skladišča in Ljubljanske obale, ki bo sta dovršeni v prihodnjem letu. Treba je poskrbeti za potrebna sredstva, ki so po načrtu predvidena za letošnje in prihodnje leto. Z gradnjo bakarskega pristanišča bodo precej razbremenili reško postajo, zato bi se lahko manjša dela pri obnovi železniškega vozlišča na Reki odložila na kasnejši rok. Skupno bi stalo delo za železniško ureditev Reke in Bakra okrog 2,9 milijarde dinarjev.

Na posebnem posvetovanju, za katerega je dal pobudo okrajni ljudski odbor Reke, so strokovnjaki potrdili 15-letni načrt.

Dr. M. B.

AMERIKA NE PRICAKUJE POSEBNE KONJUNKTURE

Ameriški ministru za trgovino pravi v svojem poročilu, da poživitev trgovine in industrije ni v letošnji sezoni dosegla tiste ravni, kakor po navadi v mesecu marcu. Dobave industrijskih podjetij so nazadovale za 2% v primeri z mesecem februarjem. Prodaje so dosegle vrednost 32,5 milijarde dolarjev. Vrednost novih stavb je manj narasla kakor navadno v aprilu ter je dosegla 4 milijarde dolarjev, to je 800 več kakor v marcu, toda bila je še vedno za 6% izpod ravni v aprilu 1959.

ZSSR BRANI KORISTI SVOJE TRGOVINE

Sovjetski poslanik A. V. Zaharov je finskemu ministru za trgovino in industrijo izročil sovjetsko spomenico glede nameravanega pristopa Finske k Svobodnemu trgovinskemu področju. Sovjetska zveza želi, da v primeru pristopa Finske k tej skupnosti, ne bo prizadeta trgovina med Finsko in Sovjetsko zvezo. Podrobnosti note še niso znane.

tiskarna

graphis

Trst, ul. sv. frančiška 20
telefon 29-477

Tokovi delovne sile v Sloveniji

III. SLOVENCIMAJO DOMA DOVOLJ DELA

Zasluzki na jugu države niso več spodbudni za slovenske inženirje in tehnike in zato se dandanašnji le redki izmed mlajših novopečenih inženirjev odločijo za službo v drugih jugoslovanskih republikah. Zaradi tega je nastalo vprašanje, kako pripraviti slovenske inženirje, da bi ali iz čisto osebnih gmočnih koristi ali pa iz višjih nagibov v korist ravnovesja v jugoslovanski skupnosti še pomagati s svojimi skunjanji zaostalim pokrajnam. Časi pritiška tako imenovanih upravnih ukrepov so že na pol pozabljeni, samo preteklost in le dobra volja ali pa osebne koristi smeta sedaj odločati pri odhajanju strokovnjakov na jug. Slovenske hišne pomočnice, sobarice, natakarice, bolniške sestre so bile zlo iskane v Zagrebu, Beogradu in drugod, zdaj jih še v Sloveniji primanjkuje. Tudi obrtniki so se razlezli po vsej državi, zdaj imajo doma v Sloveniji boljše pogoje kot kateri koli drugi poletnik. Sicer pa je v Sloveniji sami občutno pomanjkanje obrtnikov. Prvič v svoji zgodovini dobijo Slovenci na svojih tleh v slovenski republiki toliko služb, kolikor hočejo in ni se jim treba odseljati ne v druge republike in še manj v tujino. Hitra industrializacija in boljše plače po delovnih učinkih so skoraj popolnoma zavrele tudi odhajanje čez meje v Avstrijo in Italijo brez potnih dovoljenj. Kaj so posamezni primeri boga preko meje, ki se jih tako polasti sovražni nacionalistični tisk, v primerjavi z desetističji, z rekami slovenskih ljudi, ki so pred vojno iskali kruh v drugih jugoslovanskih pokrajinah, v zabodnih evropskih državah ali pa v prekomorskih državah še za starih »dobrih« časih avstro-ogrske monarhije. Prvič v zgodovini dotekajo nenemaha v Slovenijo vsako leto tisoči delavcev od drugod, iz drugih republik, ker je v njej vedno polno dela za nekvalificirane delavce, polno dela na cestah in grad-

biščih, takšnega dela, ki so ga slovenski delavci opravljali ali pa bi ga v svoji brezposelnosti radi opravljali še pred zadnjo vojno, da bi ga le bilo. Zdaj pa jih je skoraj vse pritegnilo stalno delo pri strojih v tovarnah in drugi morajo graditi ceste in hiše. Ogenj v slovenski strelhi je bil pred vojno že zato, ker so slovenski begunci pred fašizmom iskali zaposlitve, ki je ni bilo doma niso mogli dobiti. Takšni so pač želeli zmogli boja za obstanek, in bilo bi pretežno za obstanek in lepši življenjski primerov narodne solidarnosti za solsko berilo. Pri nas je zdaj vstopna razpoložljivost službenih mest velja le že zanke zakon v staro roparstvo naše zgodovine. Zato se po nadstavnimi bosanski in liški delavci niso obregne, ker pač ne odhajajo nobenemu Slovence kruha, ker mu Slovenci, ki so zlezli na višjo stopnjo kvalifikacije industrijskega delavca, ne zavidajo ta nekvalificirani kruh.

Slovenci pa ne bi bili ljudje, krvavi pod kožo, z vsemi napakami in vrlinami slovenskih bitij in med temi tudi s samozavestjo, nekoliko pobarvano z nupahom tehničnega znanja in civilizacije dvajset ali petdeset let starejši od bosanske, če se ne bi zmrdovali nad preprostostjo sicer dobrodošli sezoru delavcev z juga, nad njihovimi gumijastimi škornji in zakrpanimi oblekami za petek in svetek, nad njihovimi gostilniškimi pretepi z noži, kar je za nas Slovence še sveža preteklost in aufrisks-tradicijski komaj predvojni čas, ki se jih zdaj stranujemo. Kot vidite, so zdaj ti odnosi med delavci iz ene in druge pokrajine prave malenkosti, skoraj samo vprašanje bontonata, lepega vedenja. Se celo pri vas postavljajo ljudje ostreje vprašanje merionalizacije ljudi, ki prihajajo iz južnih pokrajin Italije v Trst in druge kraje severne Italije.

NAŠE ZENE V DELOVNO M PROČESU

Kakšni smo pa zdaj Slovenci, ko nam ni treba iti nikamor po svetu za kru-

hom, ko ga tako rekoč pobiramo za prvimi domačimi vogalom? Ne samo, da nam moškini ni treba služiti kruh drugje izven Slovenije, da ostanemo vsi doma in vsi dobimo službo doma, so se nam pridružile še ženske, in sicer v velikem številu. Pred vojno so delavke Slovenke v nekaterih tekstilnih tovarnah, so bile natakarice, sobarice, hišne pomočnice, bile so tropi učiteljice raztresenih po deželi, največ pa je bilo kmečkih deklet, ki so delale za svoje družine in se nato poročile, ali pa ostale tle. Zdaj pa naletiš na delavke prav v vseh tovarnah in ne samo tekstilnih; zelo veliko jih je v tovarnah za lesne izdelke, za galvanterijo, za kovinsko okovje, za embalažo, skratka v vseh tovarnah lahke industrije. Nočnega dela ženske ne smejo opravljati.

V razumskih poklicih prevladujejo učiteljice na osnovnih šolah in na osemletnih ter so učiteljice, kot pri vas, vedno vrane. Na srednjih šolah so postale moški profesorji neznatna manjšina. Moški šolniki se še držijo v številnih strokovnih šolah vseh stopenj in seveda na visokih šolah in akademijah. Zenske so nadalje preplavile vse urade, največ banke, nato vse javne urade in urade vseh podjetij. V zdravniškem poklicu tudi hitro raste odstotek zdravnic, počasneje pa med juristi in v raznih tehničnih poklicih. Pač pa bodo prevladale žene, in to v kratkem, tudi po lekarnah. Zanimivo pa je, da pada število žensk v nekaterih poklicih, kjer so prevladovale pred vojno. Razumljivo je, da hitro nazadujejo število hišnih pomočnic kot pač po vsem svetu, koder se razvija industrija. Slovence pa je iznenadilo, da se dekleta izogibajo poklica natakarice, v katerem so že pred Prerošnom uživale slovenske natakarice upravljen sloves. Ni brez razloga precejšen del slovenske literature opt na teme iz življenja natakarice. Pač pa je neprimerno več žensk zaposlenih v trgovini kot pri vas, kjer imate še precejšnje število moških prodajalcev. Vsa kmečka dekleta bežijo od kmečkega dela in so

tker« iz Londona, vendar bo plača pod liberijsko zastavo. Prevažala bo po 25.400 ton petroleja. Nova ladja, ki so ji postavili gradelj, bo največja ladjedelnica (32.000 brt); zgradili jo bodo po nalogu Jugoslovanske banke za zunanjo trgovino. Ladjo »Genève« pa so zgradili za družbo »Keller Shipping« iz Bazla.

Naslednji hoteli se priporočajo

Hotel COLOMBIA
Trst, ul. Geppa 18, tel. 23-741 in 31-08. II. kategorije. » Sedemdeset postelj. Vse hotelske udobnosti. Enoposteljne sobe od 1100-1400 lir, dvoposteljne od 2200-2600 (davki in potreba vključeni).

Hotel POŠTA
Trg Oberdan 1 (v centru mesta) - Tel. 24-157. — Vse udobnosti, mrzla in topla tekoča voda, centralna kurjava, telefon v sobah. Dvijažo. Cene od 750 lir dalje.

Hotel SLON
Ljubljana, Titova 10 - Telefon 20-643 do 46. — Priporočamo obiskovalcem svoje obrate: kavarno, restavracijo in bar.

Hotel MOSKVA
Beograd, Kategorija A. Razpolaga s 100 udobno opremljenimi sobami, s partmanji, sobami s toplo in mrzlo tekočo vodo, telefonom, restoranom z domačo in tujo kuhinjo, kavarno, barom, salonom za bankete in konferenec, vodici in šoferji. Popust za skupine!

Autobusne proge

TRST — SEZANA — LJUBLJANA
Odhod iz Trsta: vsak dan ob 7.15 (SAT) in ob 18. uri (SAP).
Odhod iz Ljubljane: vsak dan ob 6.30 (SAP) in ob 17. uri (SAT).
Odhod iz Sezane: proti Trstu ob 8.30

ZAGREB — TRST
Odhod iz Zagreba dnevno ob 5.30; prihod v Trst ob 10. uri.
Odhod iz Trsta ob 16. in prihod v Zagreb ob 20.30. (Croatiatrans)

TRST — SEZANA
Ob petkih in sobotah odhod iz TRSTA ob 7.00 in 15.30; z Opčin ob 7.20 in 15.50; ob nedeljah in ponedeljkih odhod iz Trsta ob 9.30 in 19. Odhodi iz SEZANE ob petkih in sobotah ob 9.30 in 18.30; ob nedeljah in ponedeljkih ob 8 in ob 14.30. (Sat - Sara - Slavnik)

TRST — REKA
Odhodi iz Trsta: vsak dan ob 8.00 in Prihodi v Trst: vsak dan ob 19.20 in ob 8.20. (Sara - Autotrans)

TRST — HERPELJE-KOZINA
Odhod iz Trsta ob 7.10
Prihod v Trst ob 10.05. (Slavnik - Autovie Carsiche)

TRST — PESEK
Odhodi iz Trsta: ob delavnih ob 7.55, 13.10 in 17.30; ob praznikih pa ob 11.30 ter ob 17.30. (Autovie Carsiche)

TRST — FERNECE
Odhodi iz Trsta: ob delavnih ob 7.30, 13.10, 18.00; ob praznikih pa ob 10.00, 13.10 in 20.30.

TRST — SKOFLJE
Odhodi iz Trsta: ob delavnih ob 5.40, 6.00, 7.00, 8.15, 9.15, 11.15, 12.00, 13.30, 14.30, 16.15, 17.15, 18.30, 19.15, 20.00 in ob 22.30.
Ob praznikih ob 6.00, 7.00, 8.15, 9.15, 11.15, 14.30, 17.15, 18.30, 20, 22.15, 23.30
Autobusi odpeljejo s Trga Stare Mitnice (Largo Barriera Vecchia).

TRST — KOPER
Voz vsak dan
Odhodi iz Trsta: 7.00, 11.00, 12.00, 13.00, 15.30, 19.00.
Odhodi iz Kopra v Trst: 6.00, 7.00, 8.45, 14.00, 15.00, 18.00. (Torta - Slavnik)

TRST — PULJ
Odhodi

Vestnik SLOV. GOSPODARSKEGA ZDRUŽENJA

Kdo v družini ima pravico do zavarovanja

KDO IMA PRAVICO DO ZDRAVSTVENE OSKRBE? Neobhoden pogoj za družinske člane...

LEKARNISKA OSKRBA Vsa zavarovana imata pravico, da nabavi brezplačno zdravila...

KRONIKA

SPREMEMBE V ITALIJANSKI DIPLOMATSKI SLUŽBI. Dr. M. Serrano, svetnik za gospodarska vprašanja...

STUDENTSKI DOM V TRSTU. Preteklo soboto so slovesno odprli novozgrajeni študentski dom pri tržaškem univerzi.

NAMEŠČANJE BEGUNCEV V TRST. Konec marca je prenehal izvajati zakon št. 130 z dne 27. 2. 1958.

ANGLEZI ČEZ TRST V DALMACIJO. V soboto je odplula iz Trsta motorna ladja Maribor s tujimi turisti.

NAŠE SOŽALJE V Trstu je umrl Maks Lutman, socialistični lesnega podjetja «Calea».

PROMET v pristanišču Napovedane ladje NAPOVEDANE LADJE JUGOLINIJE (Odhodi iz Trsta)

PROMET v pristanišču Napovedane ladje NAPOVEDANE LADJE JUGOLINIJE (Odhodi iz Trsta) - Vzhod: Skopje 8. maja.

PROMET v pristanišču Napovedane ladje NAPOVEDANE LADJE JUGOLINIJE (Odhodi iz Trsta) - Vzhod: Skopje 8. maja.

PROMET v pristanišču Napovedane ladje NAPOVEDANE LADJE JUGOLINIJE (Odhodi iz Trsta) - Vzhod: Skopje 8. maja.

PROTI NEMSKI PROGI IZ TRSTA V JUŽNO AMERIKO V soboto bo priplula v naše pristanišče motorna ladja «Cap Verde».

Zanimajte se za domača vprašanja!

Pretekli četrtek je bilo v Trstu zasedanje Odbora za zaščito tržaškega gospodarstva. Na vrsto so to pot prišla razna vprašanja...

Svet porabi vedno več tobaka

Lansko leto je bil svetovni pridelalec tobaka večji kakor leta 1959. Poraba tobaka je na svetu čedalje večja.

FRANCOŠKI STROKOVNJAKI V TRSTU Pretekli teden je prišlo v Trst 16 strokovnjakov iz francoskih ladjedelnic.

AVSTRISIJA TUDI GOSPODARSKO NEUTRALNA Družstvo «Volkswirtschaftliche Gesellschaft» v Curihu je povabilo avstrijskega zunanje ministra dr. Bruna Kreiskga.

Kaj pa razlaščenci?

V zadnji številki «Prore», glasila krščanske demokracije za Trst in Istro, najdeš pohvalen članek o razlaščenju 60 hektarov zemlje pri Orehu.

LOJZE ČEPER Nedavno je v Divači umrl v 60. letu starosti Lojze Čeper. Pokopali so ga v Mariboru.

NOVA ELEKTRARNA NA DRAVI Zadnji hidroenergetski objekt v sistemu zornjedravskega elektrarn, ki izkorišča od Dravograda do Maribora vodni padec 87 m.

PIRELLI PLAČA DIVIDENDO 14% Italijanski koncern Pirelli, ki ima velike obrate za izdelovanje gumijastih proizvodov.

AVSTRISIJA TUDI GOSPODARSKO NEUTRALNA Družstvo «Volkswirtschaftliche Gesellschaft» v Curihu je povabilo avstrijskega zunanje ministra dr. Bruna Kreiskga.

AVSTRISIJA TUDI GOSPODARSKO NEUTRALNA Družstvo «Volkswirtschaftliche Gesellschaft» v Curihu je povabilo avstrijskega zunanje ministra dr. Bruna Kreiskga.

AVSTRISIJA TUDI GOSPODARSKO NEUTRALNA Družstvo «Volkswirtschaftliche Gesellschaft» v Curihu je povabilo avstrijskega zunanje ministra dr. Bruna Kreiskga.

AVSTRISIJA TUDI GOSPODARSKO NEUTRALNA Družstvo «Volkswirtschaftliche Gesellschaft» v Curihu je povabilo avstrijskega zunanje ministra dr. Bruna Kreiskga.

Lojze Čeper

Nedavno je v Divači umrl v 60. letu starosti Lojze Čeper. Pokopali so ga v Mariboru, kjer se je od njega poslovil s toplimi besedami njegov sošolec dr. J. Dekleva.

NOVA ELEKTRARNA NA DRAVI Zadnji hidroenergetski objekt v sistemu zornjedravskega elektrarn, ki izkorišča od Dravograda do Maribora vodni padec 87 m.

PIRELLI PLAČA DIVIDENDO 14% Italijanski koncern Pirelli, ki ima velike obrate za izdelovanje gumijastih proizvodov.

AVSTRISIJA TUDI GOSPODARSKO NEUTRALNA Družstvo «Volkswirtschaftliche Gesellschaft» v Curihu je povabilo avstrijskega zunanje ministra dr. Bruna Kreiskga.

AVSTRISIJA TUDI GOSPODARSKO NEUTRALNA Družstvo «Volkswirtschaftliche Gesellschaft» v Curihu je povabilo avstrijskega zunanje ministra dr. Bruna Kreiskga.

AVSTRISIJA TUDI GOSPODARSKO NEUTRALNA Družstvo «Volkswirtschaftliche Gesellschaft» v Curihu je povabilo avstrijskega zunanje ministra dr. Bruna Kreiskga.

AVSTRISIJA TUDI GOSPODARSKO NEUTRALNA Družstvo «Volkswirtschaftliche Gesellschaft» v Curihu je povabilo avstrijskega zunanje ministra dr. Bruna Kreiskga.

Kultura in življenje

CELO PERTOT RAZSTAVLJA V MILANU Naš nabrežinski rojak, kipar Celso Pertot razstavlja zdaj v galeriji Spontorno v Milanu.

JURI KOZJAK CETRTRIC V FRANCOŠINI Te dni je v založbi «Maison Manes» v Parizu izšla četrta izdaja znanega prevoda Jurčičevega romana «Jurij Kozjak».

USPEH SLOVENSKE SOLE Pred kratkim so se tudi dijaki slovenskih osnovnih in srednjih šol na Trzaskem udeležili natečaja ob priložnosti VII. Evropskega šolskega dne.

Nova elektrarna na Dravi Okoli 360 milijonov kw na leto

Zadnji hidroenergetski objekt v sistemu zornjedravskega elektrarn, ki izkorišča od Dravograda do Maribora vodni padec 87 m.

PIRELLI PLAČA DIVIDENDO 14% Italijanski koncern Pirelli, ki ima velike obrate za izdelovanje gumijastih proizvodov.

AVSTRISIJA TUDI GOSPODARSKO NEUTRALNA Družstvo «Volkswirtschaftliche Gesellschaft» v Curihu je povabilo avstrijskega zunanje ministra dr. Bruna Kreiskga.

AVSTRISIJA TUDI GOSPODARSKO NEUTRALNA Družstvo «Volkswirtschaftliche Gesellschaft» v Curihu je povabilo avstrijskega zunanje ministra dr. Bruna Kreiskga.

AVSTRISIJA TUDI GOSPODARSKO NEUTRALNA Družstvo «Volkswirtschaftliche Gesellschaft» v Curihu je povabilo avstrijskega zunanje ministra dr. Bruna Kreiskga.

AVSTRISIJA TUDI GOSPODARSKO NEUTRALNA Družstvo «Volkswirtschaftliche Gesellschaft» v Curihu je povabilo avstrijskega zunanje ministra dr. Bruna Kreiskga.

PROMET v pristanišču Napovedane ladje NAPOVEDANE LADJE JUGOLINIJE (Odhodi iz Trsta)

TRGOVSKO ZASTOPSTVO EKSKLUZIVNA ZASTOPSTVA Adamič

Splošna plovba - Piran Zupančičeva ul. 24 tel. 51-70 - telex 03-122

F.LLI NASCIBEN NADOMESTNI DELI - SERVIS

TRST, ul. Coroneo 39 Telefon 24-955

C. G. R. COMMERCIO GENERALE E RAPPRESENTANZE d. z. o. z.

TECHNA Trst via Fabio Filzi, 17 Tel. 35-907 - Teleg.: Technalun

adriaimpex V. Geppa, 9 - Tel. 38-770, 29-135

Splošna trgovska KOPER nudi svoje usluge pri IZVOZU in UVOZU vsem cenjenim naročnikom.

TRŽNI PREGLED

Italijanski trg

Na italijanskem trgu z mehko pšenico je mirno. Čeprav je prevladovalo povpraševanje po cene ostale neizpremenjene. Zelo živahno je bilo trgovanje z ržem. Cene finih vrst rži so se zvišale za 100-200 lir pri stotu. Cene kornuze padajo; zlasti so se znižale cene iznozemске kornuze. Večje je povpraševanje po maslu; ker so cene zelo nizke, si trgovci polnijo zaloge. Mehki sir se zelo dobro prodaja; zato je industrija sira povečala proizvodnjo trdih vrst. Za oljivo olje boljše vrste je večje zanimanje. Tudi olje iz zemeljskih lesnikov gre dobro od rok. Cene boljših vrst so se nekoliko zvišale; do čim so cene navadnih vrst ostale neizpremenjene. Živahno je na trgu s sadjem in zelenjavo. Cene zelenjave so se v zadnjem času znižale zaradi večjega pridelka sezonskega značaja. Na trgu s kladivo živino prevladuje ponudba; kljub temu so cene krepke. Teleta se laže prodajajo. Po prašičih ni posebnega povpraševanja.

ZITARICE

REGGIO EMILIA. Mehka pšenica f. n. 7300-7400, sred. vrste 7000-7100; kornuza marano 5400-5500; iznozemska kornuza 4300-4400; oves 5200-5300; iznozemski oves 5100-5200; iznozemski rž 4350-4400; iznozemski neoluščeni jecmen 4800-5000; pšenična moka tipa »0« 9000-9300; tipa »1« 8400-8600; tipa »2« 8100-8300; moka iz trde pšenice tipa »0« 8600-8800; pšenični zдроб 11.400-11.600; otrobi iz mehke pšenice 3700-3800.

VERCELLI. Neoluščeni riž: Pietrot 5500-5700; Balillone 5600-5900; Roncarolo 5100-5400; Ardizzone 5400-6000; G. Rossi 6300-6500; Maratelli 5800-6200; Rizzotto 6300-6100; Razza 77 5700-6100; R. B. 6000-6700; Sessia 5600-6000; Arbio 6000-6500.

Oluščeni riž: navaden 9900-10.200; Pietrot 9700-10.000; Balillone 9900 do 10.000; Ardizzone 10.500-10.800; Maratelli 11.100-11.500; Rizzotto 11.100-11.500; Razza 77 11.800-12.000; R. B. 11.800 do 12.200; Arbio 12.600-13.100.

ZIVINA

LUGO. Živina za rejo: krave 300 do 330.000 lir par; krave krave 330-450.000 par; krave s teletom 450-550.000 par; voli krajnje vrste 450-600.000 par; junci in junice 2-3 leta stari 5 stotov težki 360-430.000 par; breje krave prve vrste 200-240.000 lir glava; telice 2 stota težke 100.000 glava; molzne krave 180 do 240.000 glava. Klavna živina: voli 6 stotov težki 330-360 lir kg; krave 6 stotov težke 310-350, II. 275-300; junci 5 stotov težki I. 395-415, II. 370-390; telčki I. 530 do 600, II. 450-520; prašiči do 25 kg 320-360, nad 25 kg 310-330; suhi prašiči 290-310; prašički za rejo 100-150 kg 220-240, nad 150 kg 240-250 lir.

Konji za vprego 180-250 lir kg ali 100 do 150.000 glava; konji za zakol 220 do 240, II. 180-200; žrebeta za zakol 400 do 430; vprežni osli 60-90.000; osli za zakol 140-160; oslički za zakol 300-310.

KRMA

MANTOVA. Seno majske košnje z namakana travnika v razsutem stanju 2000-2100, II. košnje 1900-2000, III. košnje 1800-1900; detelja I. košnje 1500 do 1600, II. košnje 1400-1500; zelena trava 1050-300; pšenična slama stlačena 1000 do 1050; posebna krma za molzne krave 5250-5330; posebna krma za paitanje prašičev 5250-5350; kornuze pogče 4550 do 4650 lir.

PERUTNINA

MILAN. Živi piščanci I. 950-980, II. 900; madžarski zmrmzjeni piščanci 450 do 550; žive kokoši 700-720; iznozemске kokoši 450-500; iznozemске zmrmzjene kokoši 500-600; zaklani piščanci I. 1000 do 1100, II. 900; iznozemске zmrmzjene pure 405-550; iznozemski zmrmzjeni purani 500; žive race 500, zaklane 550 do 600; race za rejo 230-380; goske za rejo 560 lir glava; živi zajci 470, zaklani 600-650; zaklani zajci brez kože 590 do 730 lir.

Prvo vrstna sveža jajca 23-23,50; navadna 20-21,50; iznozemska sveža jajca I. 17-20, II. 15-16 lir jajce.

MLEČNI IZDELKI

LODI. Cajno maslo 730-740 lir kg; maslo iz smetane 650-660; maslo II. 590 do 600, IV. 570-590; emilijški sir majske proizvodnje 1957 840-860; majske proizvodnje 1958 800-820; sir grana majske proizvodnje 1958 780-810, zimske proizvodnje 1959/60 720-730, majske proizvodnje 1959 650-690, zimske proizvodnje 1959/60 560-600; grana svež 475-485, 30-60 dni star 485-505; stracchino svež 280-300, postan 360-390; gorgonzola svež 270-290, postan 490-510.

VINO

MILAN. Piemonte črno 10-11 stop. 440-480 lir stop/stot 11-12 stop. 480-540; Barbera 12-13 stop. 430-460; 11-12 stop.

VALUTE V MILANU	
28-4-60	6-5-60
Dinar (100)	82,00 83,00
Funt šter.	5675,00 5650,00
Napoleon	4350,00 4325,00
Dolar	620,37 620,60
Francoski fr.	126,05 126,25
Svicsarski fr.	143,15 143,25
Avstrijski šil.	23,81 23,84
Funt šter. pap.	1745,75 1746,00
Zlato (gram)	708,00 706,00

BANKOVCI V CURIHU	
6. maja 1960	
ZDA (1 dol.)	4,34%
Anglija (1 funt šter.)	12,21
Francija (1 fr.)	88,50
Italija (100 lir)	0,998
Avstrija (100 šil.)	16,70
CSR (100 kron)	15,50
Nemčija (100 DM)	103,85
Belgija (100 fr.)	8,65
Svedska (100 kron)	83,75
Nizozemska (100 fl.)	114,80
Spanija (100 pez)	7,15
Argentina (100 pezov)	5,10
Egipt (1 funt šter.)	8,60
Jugoslavija (100 din.)	0,54

480-560; Mantovano črno 9-10 stop. 410 do 430; Valpolicella in Bardolino 10,5 do 11,5 stop. 490-550; Soave 510-550; emilijški 10-11 stop. 450-480, 11-12 stop. 480-530; Romagna belo 9-10 stop. 390 do 410; toskansko navadno 10-11 stop. 420 do 455; Aretino fino 10-11 stop. 425 do 445; Marchigiano črno 9-11 stop. 385 do 455; Barlettano extra 14-15 stop. 470 do 500; Barlettano navadno 13-14 stop. 420 do 450; Barlettano navadno 12-13 stop. 390 do 420; Sansero belo 10,5-11,5 stop. 430-440; Rdeče Rosato 10,5-11 stop. 430 do 470; Squinzano 13-14 stop. 450-470; Rionero Barile 10,5-12 stop. 550-650; piemontski moškat 10.300-11.300 lir stop; moškat Oltrero Pavese 8300-9300; sladk. emilijški črno vino 7300-7900 lir.

PARADIZNIKOVA MEZGA

PIACENZA. Dvakrat koncentrirana paradiznikova mezga v skatlah 10 kg 135 lir kg, v skatlah 5 kg 140, v skatlah 1 kg 150, v skatlah 500 g 160, v tubah 200 g 42 lir tuba, v tubah 100 g 29 lir tuba; trikrat koncentrirana paradiznikova mezga v sodih 125 lir kg, v skatlah 10 kg 150, v skatlah 5 kg 155, v skatlah 1 kg 165, v skatlah 500 g 175, v tubah 200 g 45 lir tuba, v tubah 100 g 30 lir tuba; olupljeni paradizniki v skatlah 1200 g 125 lir skatla, v skatlah 500 g 72,50 lir.

ZELJAVNA IN SADJE

MILAN. Suh česen 50-70 lir kg; šparglji 250-320; karčofi 15-30 lir komad; korenje 160-180 lir kg; čebula volna 50 do 70; cvetaka 40-90; fižol v stročju iz Sicilije 300-320; koromač 25-50; cikorki 70-80; zelje 80-130; švicarski krompir Binje 40-48; južnotirolski Majestic 35-40; paradizniki iz Sicilije 130-150, extra 250-300; grah iz Neaplja 70-140; gor 40-70; peteršilj 120-150; zelena 70-80; spinaca 50-100; bučice 90-130 lir.

Jabotka Abbondanza 50-55; Delicious 70-140; Morgenduff 85-120; bruske I. 110-115, extra 130-150; pomaranče iz Neaplja 105-110; rdeče pomaranče 130 do 165; limone navadne 70-90 lir.

CATANIA. Suho sadje: oluščeni mandeljni 523 lir kg; lesniki 207; zemeljski lesniki neoluščeni 645, oluščeni 1650.

KAKAO

GENOVA. Cene kakaa v zrnu pripravljene za vkrcaje za 50 kg cif.: Ghana (Accra) good fermented 226/9 šililngov; Lagos (Nigeria) good fer-

ted 221/9; Cameroun Superieur 300 lir. frankov za kg; S. Thome 60 dol. za 1000 kg; Bahia Superior 227 šil.; Victoria 225 šil.; Guayaquil Arriba Navidad 37 dolarjev; Guayaquil Arriba Summer 37,60 dolarja; Venezuela Carupano Real Corona (Pintado) 41 dolarjev; Venezuela Carupano naraven 36,50 dolarjev; Venezuela Puerto Cabello 48 dolarjev; Venezuela Carenero extrafin 44 dolarjev; Trinidad Plantation 32 šil.; Ceylon EA 1 317 šil. za cwt.; Ceylon B/1 243 šil. za cwt.; Ceylon B/2 240 šil. za cwt.; Samoa 245 šil. za cwt.

POPER

GENOVA. Bel poper Muntok faq. 652 holandskih florintov za 100 kg cif. proti takojšnjemu vkrcaju; beli poper Sarawak faq. 625; črni poper Tellicherry 540 šililngov za cwt.; črni poper Malabar 530 šililngov za cwt.; črni poper Ceylon grade Sarawak 450 šil. za cwt.; črni poper Lampong 440 šil. za cwt.

RABLJENA VOZILA

RIM. Navajamo cene 70% ohranjenih vozil.

ALFA ROMEO 1900 berlina super (1954) 380.400.000, (1955) 420.000, (1956) 510.000; Giulietta berlina (1955) 550.000, (1956) 600.000, (1957) 700.000; Giulietta sprint (1955) 650.700.000, (1956) 750.800.000, (1957) 900.950.000; Giulietta T. I. (1957) 870.930.000, (1958) 950.000 do 1 milijon, (1959) 1.100.000-1.150.000 lir.

LANCIA Aurelia B/20 G.T. (1953) 300 do 320.000, (1954) 480.500.000, (1955) 530 do 550.000, (1956) 600.600.000, (1957) 750 do 800.000; Appia (1954) 350.380.000, (1955) 420.450.000, (1956) 470.500.000, (1957) 700.720.000, (1958) 750 do 800.000 lir.

FIAT Nova 500 ekon. tipa 200.000, normalnega tipa 260.300.000; Bianchina 300.330.000; 600 berlina (1955) 230.250.000, (1956) 250.300.000, (1957) 350.380.000, (1958) 410.440.000; »1100/103 E« (1956) 430.450.000, (1957) 470.500.000, »1100/103 spyder« (1956) 500.550.000, (1957) 600.650.000, »1400/B« (1956) 450.500.000, (1957) 500.520.000; »1900 berlina« (1953) 100.000, (1954) 130.150.000; »1900 gran luce« (1953) 150.180.000, (1954) 220 do 250.000 lir.

OLJE

SIENA. Oljivo olje extra do 1,20% kisline 650-680 lir kg, do 2,50% kisline 570-620, do 4% kisline 520-570 lir.

MEDNARODNA TRŽIŠČA

CHICAGO	19.4.60	28.4.60	P. 5. 60
Pšenica (stot. dol. za bušel)	207,2/4	210	207,1/4
Kornuza (stot. dol. za bušel)	118,1/4	118,1/4	117,3/4
NEW YORK			
Baker (stot. dol. za funt)	33.	33.	33.
Cin (stot. dol. za funt)	99	99,25	99,25
Svinec (stot. dol. za funt)	12.	11,80	11,80
Cin (stot. dol. za funt)	13.	14,75	13.
Aluminij (stot. dol. za funt)	26.	26.	26.
Nikelj (stot. dol. za funt)	74.	74.	74.
Bombaž (stot. dol. za funt)	34,10	34,10	34,15
Zivo srebro (dol. za steklenico)	213.	216.	213.
Kava (stot. dol. za funt Santos 4)	37.	37.	37.
LONDON			
Baker (funt šter. za d. tono)	265,1/4	260.	250.
Cin (funt šter. za d. tono)	78,1/4	79,4.	78,9/12
Cin (funt šter. za d. tono)	92,1/4	94,1/4	94,1/8
Svinec (funt šter. za d. tono)	77,3/4	77,3/4	77,3/4
SANTOS			
Kava Santos D (kruzejrov za 10 kg)	527.	528.	528.

ZITARICE

Ameriški strokovnjaki računajo, da bo zimski pridelek pšenice dosegel 99,6 milijona bušlov (lani je pridelal vrgl 923 milijonov bušlov). V Chicagu je pšenica konec preteklega tedna kvotirala 207 5/8 stotinke dolarja za bušel, proti izročitvi v maju. Kornuza je kvotirala 116 7/8 pod istimi pogoji, rž 75 5/8, oves 122 3/4 proti izročitvi v maju-juniju.

SLADKOR, KAVA, KAKAO

Ameriški ministristvo za kmetijstvo sodi, da bo proizvodnja sladkorja v letu 1959/60 v Sovjetski zvezi dosegla 6,5 milijona ton, to je 171% več kakor v sezoni 1950/51. Do leta 1965 naj bi se po sovjetskem gospodarskem načrtu proizvodnja sladkorja dvignila za nadaljnjih 50%. V New Yorku je konec tedna sladkor notiral 3,04 stotinke dolarja za funt proti takojšnji izročitvi (World contract). Kava je v pogodbi »B« notirala 38 3/10-34 stotinke dolarja za funt, proti izročitvi v maju; v pogodbi »M« vrsta mild 45,31. Cene so ustajale. Kakao je stal konec tedna 26,64 stotinke dolarja za funt, vrsta Bahia 27 1/2, vrsta Accra 29 7/8. Trg je precej razgiban in blago gre od rok.

VLAKNA

Bombaž je notiral konec preteklega tedna 34,15 stotinke dolarja za funt, proti takojšnji izročitvi. V marcu so Združene ameriške države izvozile 767 tisoč bal bombaža, kar predstavlja precejšnje nazadovanje v primerjavi z izvozom v preteklem februarju (839.000 bal). Trg z juto je razgiban; neugodne vremenske prilike na področjih, kjer pridelujejo to blago, so pripomogle k povišanju cene na mednarodnih trgih. V Londonu se je cena za vrsto First dvignila od 116 na 117 1/2 funta šterlinga za tono. Vrsta Mill Lighting je tudi poskočila, in sicer od 110 na 111 1/2 funta šterlinga za tono. Izvoz svile iz Japonske se je v marcu skrčil: Japonci so prodali 5.000 bal svile (v februarju 6.500 bal). Več kot polovico svile so uvozile Združene ameriške države: Volna je pretekli teden zabeležila naslednje kvotacije: v New Yorku volna izbrane vrste 146,5 stotinke dolarja za funt proti takojšnji izročitvi, oprana volna navadna 116,5 pod istimi pogoji. V Roubaixu (Francija) navadna volna 13,25 franka za kg, v Anversu avstralska volna 133 1/4 belgijskega franka.

KOVINE

Na londonskem trgu je cena cina ob koncu preteklega tedna ostala skoraj neizpremenjena ter se je ustajala na višini 790 funtov šterlingov za tono (1016 kg). Cink je ohranil čvrsto kvotacijo, ter je v soboto nekoliko napredoval. Trg z bakrom je še vedno razgiban. Iz Čila prihajajo vzemirlijeve vesti, ki bodo verjetno še okrepile ce-

no rdeče kovine. Pogajanja med predstavnikami sindikatov in družbo Anaconda niso imela uspeha. Delavstvo je napovedalo splošno stavko, ki se bo po vsej verjetnosti razširila tudi med delavci drugih družb. Na trgu z zlatom so v preteklem tednu zabeležili občutno zmanjšanje ameriških zalog. Iz ZDA je namreč odšlo v enem samem tednu več zlata kakor v razdobju januar-april letos. Volfram se dobro prodaja in njegova cena narašča. Konec tedna so zabeležili močan pritisk volfram ruske proizvodnje.

V Londonu: aluminij v ingotih 186 funtov šterlingov za tono; antimon 190, baker v ploščah 332, nikel 600, živo srebro v steklenicah 71 funtov šterlingov steklenica, silicij 118-120, srebro 79%, penija za unco Troy, jekleni odpadki 7/9 do 8/7 za ce tono, svinec 77 1/2 do 77 3/8, cink 94-94 1/8 funta šterlinga za tono. V New Yorku konec preteklega tedna: baker (Electro Walley) 33, cin vrste NY 99 1/4, svinec NY 12 do 12,50, Saint Louis 11,80-12,50, cink St. Louis 13, srebro v palicah 91 3/8 stotinke dolarja za unco; aluminij 99,9% čist NY v ingotih 28,19, nikel 99,9% 60, surovo železo povprečni tečaj v ZDA 66,41, Buffalo 66,50, železni odpadki povprečni tečaj 33,50, antimon Laredo 29, živo srebro v steklenicah po 76 funtov 214 do 216 dolarjev steklenica, zlato 35 dol., volfram 22-24.

KAVČUK

Na Malaji je proizvodnja kavčuka ostala približno na isti ravni kakor v preteklih tednih. V marcu je dosegla 54.579 ton; izvoz pa je narastel na 67 tisoč 726 ton. Zaradi tega so se zaloge naravnane gume skrčile na 66.133 ton. V Angliji so prodali iz strateških zalog 7.200 ton gume. Na londonski borzi je blago kvotiralo konec tedna: vrsta smoked ribbed 38 3/4-39 funtov šterlingov cif. proti takojšnji izročitvi; vrsta ribbed smoked sheets je kvotirala 37 do 37 1/2 proti izročitvi v maju; vrsta crepe teška 38-38 1/2.

IZVOZ KMETIJSKIH PRIDELKOV IZ AMERIKE

V drugem polletju preteklega leta so Združene ameriške države prodale tujini za 340 milijonov dolarjev kmetijskih pridelkov; 68% je bilo prodanih na posojilo ali proti ameriškiemu državnemu jamstvu. Poleg tega so Američani izvozili kot gospodarski pomoč za 49.800.000 dolarjev kmetijskih pridelkov. Od leta 1954 je Amerika podelila tujini za 584.800.000 dolarjev gospodarske pomoči v kmetijskih pridelkih.

ŠVICARSKI KAPITAL V BRAZILJI. Lani so švicarska podjetja investirala v Braziliji 28,84 milijona frankov; delež švicarskega kapitala znaša 7,8% vsega tujega kapitala.

Vestnik KMEČKE ZVEZE

Tudi za nas pomembno posvetovanje vinogradnikov

Te dni je bilo v Portorožu večdnevno posvetovanje vinogradnikov Istre, Kvarnera in Slovenskega Primorja, ki bo gotovo zanimalo tudi naše vinogradnike. Posvetovanja se je udeležilo veliko število vinogradnikov in vinogradniških strokovnjakov. Prvi dan zasedanja so prisotni poslušali izvlečke referatov, v katerih so se vinogradniški strokovnjaki dotaknili prasanja vinogradniške proizvodnje s strokovno-tehnične in gospodarske socialne strani.

Drugi dan zasedanja se je delo razvijalo po komisijah, v katerih se je razvila zanimiva razprava, ki je v celoti osvetlila položaj vinogradništva in nakazala smernice za donosno pridelovanje vina. Vinogradništvo tega področja je doživelo v zadnjih petdesetih letih občutne spremembe, ki so bile posledica prehajanja iz države v državo. Pod avstroogrsko monarhijo je vinogradništvo; tega področja igralo zelo važno vlogo, ker je predstavljalo eno glavnih, če že ne glavno vinorodno področje te države.

Po prelodu pod Italijo je to področje izgubilo svoj privilegirani položaj, ker je Italija eden najvažnejših pridelovalcev vina; zato je to področje izgubilo svojo vrednost. K temu se je še pridružil sremenjevanje na kmetijska politika Italije, ki se je borila zato, da doseže čim višje pridelke krušnih žit. Ta politika je v naših krajih povzročala občutno krčenje vinogradniških površin. Danes je treba na tem področju obnoviti zastarele in zanemarjene vinograde. Za to delo so strokovnjaki nakazali novo pot za obnovo vinogradev.

Danes so stroški za pridelovanje grozda na tem področju previsoki, zato se vino s tem predelov zaradi previsokih cen ne more kosati na prostem trgu s pridelki bolj naprednih vinorodnih okolišev. Značilnost starih vinogradov tega področja je zelo majhna razdalja med trtami in razkosnost zemljiške posesti. To onemogoča obdelavo s stroji. Pot iz te zagate je samo ena, in sicer zlozevanje zemlje v večje zemeljske komplekse in povečava razdalje med trtami v novih nasadih.

Velika škoda radi vetra in slane

V opsaki dolini pri Orehu in na kraški planoti se je tudi letos pojavila močna slana. Ponekod je slana napravila občutno škodo na trtah, krompirju in drugih kmetijskih rastlinah. Škoda ni sicer tako velika kot pred nekaj leti, vendar je opaziti, da so neželjni poganjki trt poskodovani. V nekaterih nizkih predelih, kjer je kroženje zraka slabše, je slana močno poskodovala mlade brste. Splošno ni slana zajela tako široko področje kot pred leti, čeprav je v nekaterih posameznih krajih slana povzročila občutno škodo.

Sušni dnevi ob neprestanem vetru povzročajo našim kmetovalcem precej skrbi. Zemlja je trda in jo obdelujemo le z izrednim trudom. Travniki kažejo zelo slabo; letina bo za krmo slaba. Če se vreme ne izboljša, lahko pričakujemo, da bo cena snaga močno poskočila.

V Repentabru so kmetje proti slani zažigali kresove, a je bila kljub temu škoda precejšnja. Hudo je prizadela slana vinograde in pasu od Tomaja proti Stanjeju, kjer gojijo teran. Prav tako so bili na Štajerskem močno prizadeti kralji, kjer je razvito sadjarstvo in deloma tudi vinogradništvo. Zopet se je pokazalo, da prizadene zmrazd ozroma slana vselej vize lege. Hudo škodo je nrazil povzročil tudi na sadju in trtah na Juznem Tirolskem. Slana je močno prizadela tudi žitne posevke. Samo na Tridentinskem cenijo škodo na 30 milijonov lir.

MOCNA UDELEŽBA SLOVENIJE

Slovenija se udeležuje sejma kolektivno, in sicer so zastopana zlasti velika družbena posestva, kakor Agrokombinat iz Ljubljane, kombinat Barje, posestva Kočevje, Kidričevci in Kras s pivka. Svoje izdelke razstavljajo tudi mesna industrija Emona iz Zaloga, Gruda iz Ljubljane, Združene in mestne mlekarne, Semena-

Kako merimo ladje

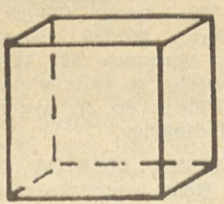
Ladje merimo navadno po prostornini, njihovo velikost pa označimo tudi z navedbo nosilnosti. Pri tem pa ne smemo pozabiti, da gre za dva povsem različna pojma. Ako upoštevamo vse zaprte prostore na ladji, torej tudi prostore, ki jih zavzemajo stroji, prostori za motorje in razne shrambe za potrebe ladje in skladišča za gorivo, potem govorimo o kosmatih registrskih tonah (bruto registrska tonaža), ki jo izražamo v registrskih tonah. Ako na primer navedemo, da obsega neka ladja 10.000 bruto registrskih ton (brt.), pomeni, da obsega vsa njena notranja prostornina prav toliko, izražena v prostorninskih tonah. Ko pa upoštevamo samo zaprti prostor, ki je uporaben za prevoz blaga, torej ko odštejemo vse druge, kakor so stroje, kurivo in druge potrebščine za ladjo, govorimo o čisti prostornini, o čisti tonazi, ki jo tudi izražamo v prostorninskih tonah po angleški navadi.

no predstavljajo kocka, katere prostornina znaša 2,83 kub. metra. (Glej sliko št. 1.). Registrsko tono moramo seveda strogo ločiti od tone, ki predstavlja težo. Če naložimo na ladjo tono železne rude, je jasno, da ne bo zavzela vse prostornine, ki jo predstavlja registrska tona. Zato bomo s tono železa napolnili samo del kocke (prostornine), ki jo predstavlja ena registrska tona. (Glej sliko št. 2.). Če namesto železa naložimo na ladjo drugo lažje blago, bo seveda tona tega blaga zavzela večjo prostornino. V našem primeru smo naložili eno tono (1000 kg) svile in ta je napolnila vso kocko, ki jo predstavlja ena registrska tona. (Glej sliko št. 3.). Če izberemo še lažje blago, to je na primer surovo svilo, ne bo v kocki ene registrske tone dovolj prostora za eno tono surove svile. (Glej sliko št. 4.). Če za bruto (kosmata) registrska tonažino zanjemo podatek za graditelje ladij in pomorščake, je vsekakor pomembnejša vsaj za trgovce in prevoznike nosilnost ladje. Razlikujemo dve vrsti

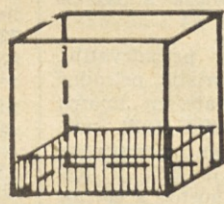
nosilnosti, in sicer kosmato (portata lorda) in čisto nosilnost (portata neta). Čista nosilnost ustreza teži blaga, ki ga lahko trgovec vkrcna na ladjo. Ako čisti nosilnosti dodamo še težo vode, goriva, raznih zalog (hrane) in potrebnih za posadko, govorimo o kosmatih nosilnosti. Nosilnost izražamo v tonah.

Obseg vojaških ladij izražajo navadno s tem, da navedejo težo izpodirjene vode v tonah, in sicer v metričnih (1000 kg) ali angleških (1016 kg).

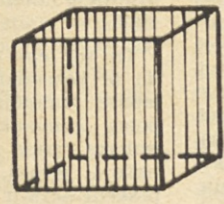
Naj še pripomnimo, da ni lahko izračunati kosmate prostornine ladje (bruto registrska tonaža), ker je treba računati prostornino raznih prostorov, ki imajo različne oblike in razsežnosti. Za manjša plovila, kakor na primer za motorne čolne, dopušča italijanski pomorski zakonik preprostejši način računanja: čoln izmerimo v dolžino, širino in višino; nato pomnožimo te tri razsežnosti med seboj, ter dobimo število delimo s štiri. Tako dobimo kosmato prostornino, izraženo v kub. metrih.

Slika št. 1

Slika št. 2

Slika št. 3

Slika št. 4

Gospodarski in politični položaj našega mesta

Dr. JANKO JERI »Gospodarska depresija Trsta — vprašanje avtonomne dežele in položaj Slovencev v Italiji«. To je naslov daljše razprave o gospodarskem razvoju v Trstu v zadnjih letih, kakor tudi o političnem položaju Slovencev na Tržaškem, ki jo je priobčil »Nova proizvodnja«. Pisek je posvetil posebno pozornost razvoju prometa v tržaški luki pa tudi tržaški industriji, zlasti ladjedelstvu. Razpravo o gospodarskem položaju zaključuje avtor s pripombo; »Objektivno vzeto, je za Trst v sodobnih pogojih najprimernejša pa za gospodarske stališča tudi najuspješnejša politika, ki bi vsestransko upoštevala koristi njegovega ožjega in širšega zaledja v skladu z načeli medsebojnega prijateljstva in recipročnih interesov. Tudi gospodarsko lahko napreduje le Trst, ki bi se izločil v funkciji mirovljubnega, eksistentnega posredovalca in dopolnjevalca svojega naravnega zaledja.«

Kakor rečeno, je drugi del razprave posvečen političnemu razvoju, zlasti položaju Slovencev na Tržaškem. Glede londonskega sporazuma meni dr. Jeri, da je pozitiven vzor, kako je mogoče z obojestransko dobro voljo in popuščanjem rešiti tudi najbolj zapletena vprašanja. O učinku londonskega sporazuma zlasti na položaj Slovencev, piše med drugim: »Ne glede na nedvomno splošno pozitivni vidik (zoboljšanje splošnega ozračja) in nekatere ukrepe (gradnja novega slovenskega kulturnega doma, nedavna otvoritev denarnega zavoda v Trstu), pa vendar, stvarno vzeto, reševanje odprtih manjšinskih vprašanj zaostaja za ravnilo odnosov, ki sta jih obe državi dosegli že na drugih področjih. Mnogo prostora je pisec posvetil vprašanju slovenskega solstva.«

To razpravo najdete v Novi proizvodnji št. 1-2 1960, ki prinaša še več drugih preglednih člankov, kakor prof. dr. B. Marinšek — Prispevek k problemu pridobivanja surovega železa v bodoči železarni Skopje; inž. M. Kobé — Visokofrekvenčno segrevanje v industriji; V. Pogacar — Varuh smrtnih nezdov in elektrostriki; J. Primožič — Tehnika tiskanih vezij in njeno uvajanje v elektronske naprave; dr. L. Jerovec — Najnovjša organizacijska shema v podjetjih ZDA; inž. M. Kolarič; Obnova stare Ljubljane; dr. inž. R. Pipan; Slovenski gozdovi in dr. M. Pibovec — Pomen raziskovalne dejavnosti v industriji.

KNJIGE in revije

ANDREA OSSOINACK: »L'Atto d'accusa del deputato di Fiume (Andrea Ossoinack), contro quanti hanno tradita la millenaria italianità adriatica e hanno venduto agli Slavi Fiume, Istria, Zara e la Dalmazia, negando ai cittadini ivi nati il plebiscito — Autodecisione dei popoli — offerto da Wilson e A cura del Centro studi adriatici, Roma, stranji 258, 250 lir. Že iz podnaslova se vidi, da gre za irendentistično publikacijo, ki je naperjena proti današnji razmejitvi med Jugoslavijo in Italijo.

SOVJETSKO NAROCILO NEMCEM. Podjetje Siemens-Suckert-Werke bo moderniziralo razsvetljavo moskovskega gledališča Bolšoi. Rusi so dali še drugo podobno naročilo temu podjetju za razsvetljavo neke druge dvorane v Moskvi.

Socialni TRINKI

GIBANJE ZIVLJENJSKIH STROKOV V ITALIJI

Če vzamemo za osnovo leto 1938 kot 1, so stroški za življenje po podatkih Državnega zavoda za statistiko znašali letos marca 67,82, februarja 68,07, marca lani pa 66,09. V primeru z lanskim marcem so se torej povečali za 2,6%, v primeru z letošnjim februarjem pa zmanjšali za 0,4%. Kosmati prejemki za poročene delavce so na isti osnovi znašali letos marca 112,71 in kmetijstvu, 97,22 v industriji, 98,08 v trgovini ter 93,26 v prevozu. V industriji so se v primerjavi z lanskim marcem povečali za 2,6%, v trgovini za 0,6%, v drugih panogah so ostali, kakor so bili. Cene na debelo so, če vzamemo tiste iz leta 1953 kot 100, znašale 98,8 v marcu in 99,1 v februarju, v marcu 1959 pa 97,3, torej so se v obeh primerih nekoliko zmanjšale. Cene za potrošnika pa so marca znašale 114,9, februarja 115,1, marca 1959 pa 112,1. (Ag. Italija).

RAK SE VEDNO NA PRVEM MESTU

Po podatkih angleškega statističnega urada za leto 1958 je na Angliškem v omenjenem letu največ ljudi umrlo za rakom, in sicer 95.804; od teh 50.735 moških in 45.069 žensk, to je 18% vseh smrtnih primerov. V primerjavi s prejšnjim letom je za rakom umrlo 1787 Angležev več. Jetika popušča. Za njo je umrlo 15 moških na 100.000 prebivalcev in 54 žensk. Število smrti za jetiko je leta 1958 nadozvalo za 4480. Leta 1954 je za jetiko umrlo 25 moških in 11 žensk na 100.000 prebivalcev. Za srčno bolezen je umrlo 52.085 Angležev in 31.956 Angležinj (to je 7% več moških in 10% več žensk kakor leta 1957). Okoli 16% smrtnih primerov je treba pripisati srčni bolezni. Od leta 1954 do leta 1958 se je število moških, ki so umrli za srčno bolezen, dvignilo od 202 na 240 na 100.000 prebivalcev, število žensk pa od 108 na 137.

PROIZVODNJA JEKLA V ITALIJI

V aprilu so v Italiji proizvedli 603.000 ton jekla, to je nekaj več kakor v aprilu 1959, ko so proizvedli 548.000 ton. V letošnjem aprilu so proizvedli 220.000 ton surovega železa (lani 166.000 ton).

Barve v šolskih prostorih

Vsredzavni inštitut za barve (Istituto nazionale del colore) je pred nedavnim izdal knjigo, v kateri so priložene razprave in predavanja udeležencev 3. vsredzavnega kongresa barve, ki je bil lani v Padovi.

Na prvem kongresu so domači in tuji strokovnjaki proučevali pomen barvitosti za človeško okolje ter telesne in duševne odnose med barvo in človekom. Na drugem kongresu so razpravljali o koristih barv za doseglo varnosti v prometu in za preprečevanje nesreč v delovnih obratih. Udeleženci 3. kongresa pa so svojo pozornost namenili barvi v šolskih prostorih.

O delu lanskega kongresa poroča knjiga v treh obsežnih poglavjih. Prvo obravnava o pomenu barve v šoli in pri vzgoji, drugo nas seznaja z barvo v šolskem okolju, tretje poglavje pa zajema tisti del predavanj in razprav, ki so bila namenjena pravilni uporabi barv v strokovni in industrijski šoli.

Poročilo prof. G. Flores D'Arcaisa o barvi v šoli in pri vzgoji sledi zanimivi razpravi pedagogov in psihologov, ki z različnih vidikov obravnavajo to važno vprašanje. Tako se na primer pri prelistavanju knjige seznanimo z raznimi didaktičnimi in pedagoškimi vprašanji; pisni govorijo dalje o barvitosti učnih pripomočkov, o preučevanju osebnosti otrok z barvanimi risbami in še drugih zanimivih vprašanj, ki so povezana z barvo in šolskim življenjem. Opozorjamo zlasti na dolgo znanstveno razpravo ljubljanskega profesorja dr. Antona Terstenjaka, v kateri nas seznanja s psihološkimi osebami vizivnih metod šolskega pouka ter njihovimi odnosi do pedagoških vprašanj.

O barvi v šolskem okolju poroča profesor dr. Alberto Gatti, arhitekt in docent rimske univerze. Njegovo analizo arhitektonike barvitosti raznih prostorov šolskega poslojja dopolnjujejo s svojimi posežki razni predavatelji, med katerimi je tudi profesor Maurice Déribère iz Pariza. Njegovo poročilo nas seznanja z razsvetljevanjem in barvitostjo francoskih učilnic. Tako na primer ta ugledni strokovnjak razpravlja o zelenih tablah, na katere se piše z rumeno kredo, o barvi zidov, stropa, tal in pohištva učilnic nekaterih francoskih šol.

Tretji del razprav pa temelji na predavanju ing. M. Cairati Crivellia o barvi v strokovni šoli. Nekaj krajših poročil nas še seznanja z uporabo barv v neki metalurški šoli, o uporabi stekla za zastekljevanje šolskih oken in o pomenu barve pri proučevanju ritmične gimnastike v osnovnih šolah.

Zbornik tretjega vsredzavnega kongresa za barve bo dobrodošel pedagogom, arhitektom pa tudi tistim, ki proučujejo fiziološke in psihološke vplive barvnega okolja na človeka.

Istituto Nazionale del Colore (Padova): Atti Ufficiali del 3.º Congresso Nazionale del Colore, 312 strani, cena 2.200 lir.

Kmalu 8000 delavcev v »Iskra«

V velikem trikotniku med Savo, železnico in glavno cesto so razvrščena razna poslopja znane tovarne »Iskra« in fimi mehaničnih izdelkov. Nad temi poslopji dominira visok dimnik, iz katerega se dviga dim samo pozimi, ko ogrevajo prostore ali morajo spraviti v pogon kalorično električno centralo, ako slučajno primanjkuje električne energije.

V spremstvu znanca sem si ogledal glavne obrate te znamenite tovarne. Predaleč bi me dovedlo, ko bi

hotel opisati vse svoje vtise, hotel bi samo ugotovil, da sem bil presenečen nad obsežnostjo prostorov. Z enim pogledom na miselnostno razvrstitev strojev odkriva dobro organizacijo. Poleg starejših strojev opazim tudi več avtomatičnih in polavtomatičnih obdelovalnih strojev. Razložili so mi, da so lani zaključili z obnovo tovarne, za kar so uporabili skoraj milijardo dinarjev. Pri vseh investicijah za razširitev so ostali prostori še vedno tesni; tako močno se je razmahnilo delo v tovarni. V dobrih 14 letih so povečali v tovarni začeti kosmatih dohodek za več kot 24 krat. Pri tem ne smemo pozabiti, da gre za precizno mehaniko, ki zahteva toliko več človeškega napora pa tudi od samih strojev toliko večjo preciznost. V tovarni namreč izdelujejo precizne instrumente, kakor električne števec, kinoprojektore, elektroakustične naprave, avtoelektrični pribor, telefonske centrale, telefonske aparate, itd.

Izdelki tovarne »Iskra« uživajo sloves ne samo pri domačih, temveč tudi pri tujih kupcih; saj izvažajo »Iskra« svoje izdelke kar v 29 držav. Ze letošnjaj bi proizvodnja dala kar 10 milijard dinarjev kosmatega dohodka. Takšen skok izdelave naj bi omogočila uporaba najodobnejših strojev. Sodobni stroji ne olajšujejo samo izdelave izdelave instrumentov, temveč ne zahtevajo toliko delovne sile kakor starejši. Vodstvo tovarne mora tudi računati, da je industrija v Kranju in okolici zapostavljena že toliko delavstva, da je prav malo delovne sile še neizkoriščene; samo 18% prebivalstva v Kranju in v sosednih občinah dela danes izven industrijskih obratov. Spremljevalec mi je pokazal nov stroj, pri katerem danes dela samo en delavec, medtem ko jih je za starijem strojem moralo delati osem.

Obmejni promet na višku

Aprila je mejni promet med tržaškimi ozemljem in jugoslovanskim obmejnim področjem dosegel nov višek. S predlanskim je prekorakoval mejo v obeh smereh 475.000 ljudi, kar je dosti več ne samo kot v marcu, ko je bilo teh prehodov 420.000, temveč tudi v aprilu lani, ko so dosegli število 419.000, ter predlanskim s 418.000 prehodi.

Največ ljudi je prihajalo iz bivšega področja B. Svobodnega tržaškega ozemlja in iz Istre ter jih tudi hodilo tja. Na prehodu pri Skofljah je slo aprila čez mejo 217.000 ljudi, na Ferencih 156.000, na Pesku 37.600, pri Prečnici 12.300 itd. V aprilu se je povečal tudi mednarodni promet s potnimi listi čez pet tovrstnih prehodov na našem ozemlju. Tam je mejo prekorakoval skoraj 72.000 ljudi, marca pa komaj 28.000. Od tega je bilo največ Italijanov — nad 28.000, potem 15.300 Jugoslovancev, za temi pa pridejo na vrsto Nemci, Avstrijci, Švircarji in Francozi.

TOVARNO PAPIRJA PRI STIVANU BODO POVEČALI

Na Občnem zboru delničarjev Stivanske tovarne papirja je bil sprejet sklep, po katerem se bo glavna družba povečala za 1,5 milijarde lir. Sedanji kapital znaša 2,5 milijarde lir. Tovarno bodo povečali in opremlili z novimi stroji. S tem se bo njegova zmogljivost dvignila od 40-45.000 ton na leto na 100-120.000 ton. Število zaposlenih delavcev se bo povečalo, in sicer od sedanjih 300 na 600. Tovarna proizvaja rotacijski papir.

VEČ PETROLEJA NA BLIŽNJEM VZHODU

Na bližnjem vzhodu so v prvih treh mesecih letošnjega leta pridobili 14% več petroleja kakor v istem razdobju lani.

BANCA DI CREDITO DI TRIESTE
S. P. A.
TRŽAŠKA KREDITNA BANKA
GLAVNICA LIR 800.000.000 - VPLAČANIH LIR 180.000.000
TRST - ULICA FABIO FILZI ŠT. 10
TELEFON št. 38-101 BRZJOJAVNI NASLOV: BANKRED

ORGANIZACIJA JUGOSLOVANSKEGA ZAVAROVALSTVA

II.
V primerih, ki jih ne urejajo zakonski predpisi z obveznostjo zavarovanja, se zavarovalni odnos ustvarja s prostovoljno sklenjeno pogodbo. Tudi ta sektor povsem prostovoljnega zavarovanja — navzile večji težnji po uvedbi zavarovalne obveznosti — ni v zadovoljanju, marveč narašča v skladu s porastom gospodarske zrelosti in življenjskega standarda. A tudi v tem sektorju, na polju svobodno sklenjenih pogodb, je jasno izražena težnja ustvarjanja socialističnih oblik zavarovanja, ker se v vedno večji meri pogode sklepajo s kolektivni prizadeti zasebnikov. To velja zlasti za zavarovanje posevkov in zavarovanje živine ter za razne oblike nezgodnega zavarovanja, ko se sklepajo pogodbe za cele skupine, kakor n. pr. društva, pripadniki šolskih ustanov itd. S stalnim naraščanjem kolektivnih oblik zavarovanja se ustvarjajo polagoma pogoji za uvedbo načela obveznosti tudi pri takih vrstah zavarovanja, ki se urejajo sedaj s prostovoljno sklenjenimi pogodbami.

Nadaljnja značilnost jugoslovanskega zavarovalstva je ta, da se zavod pri sklepanju prostovoljnih zavarovanj proti škodi ne poslužuje dosledno metode selekcije, ki jo uporabljajo zavarovalnice drugod, da torej ne izbira ravno onih zavarovanj, ki obetajo manjše tveganje. Zavod zavaruje n. pr. posevke tudi v krajih, ki so pogostoma izpostavljeni nevarnosti toče, le premijski stavek je v takih primerih seveda višji.

Značilna je tudi težnja za razširitev zavarovalnega kritja na nevarnosti, ki drugod v zavarovanje normalno niso vključene in ki jih tudi pogoji državnega zavoda v Jugoslaviji v začetku niso kriji. Požarno zavarovanje n. pr., ki je veljalo povprečje za pravo požarno škodo, zagotavlja v novejših pogodbah brez posebnega doplačila odškodnino tudi za primer eksplozije, po

plave, nevihte, zemeljskega udara, snežnih plazov itd.

Svojo preventivno dejavnost izvaja zavarovalni zavod ne samo z revizijami pri zavarovanih objektih, da se tako ugotovijo in po potrebi odpravijo neustreznosti, ki jih ogrožajo, temveč tudi z organiziranjem splošnih preventivnih akcij, kakor n. pr. cepljenje živine proti kumulnim boleznim itd. V istem smislu učinkuje tudi tarifna politika zavoda, ki pogostoma določa višino premije v skladu z večjo ali manjšo in konkretnem primeru podano zaščito pred nevarnostjo, ki bi utegnila povzročiti škodo.

OBSEG ZAVAROVANJA IMOVINE

Državni zavarovalni zavod prevzame v zavarovanje v socialističnem sektorju osnovna in obratna sredstva ter sredstva skupne potrošne gospodarskih organizacij, imovino proračunskih ustanov ter družbenih in političnih organizacij in pa stanovanjske zgradbe pod družbeno upravo, v zasebnem sektorju pa imovino zasebnih gospodarstev v mestu in na deželi ter imovino obrtnikov.

Obseg nevarnosti, proti katerim daje zavod kritje, je večinoma širši kot je obseg ustreznega pogodbenega zavarovanja po določbah tradicionalnih oblik zavarovalnih polic v deželah s kapitalističnim gospodarstvom. Tako krije n. pr. zavarovanje gradbenih objektov v Jugoslaviji ne samo požarno škodo in škodo od strele in eksplozije (izvzete so eksplozije od učinka atomske energije), marveč tudi škodo od nevihte, toče, plavne, snežnih plazov, zemeljskih premikov in od padca letala. Zavarovanje objektov v izgradnji pa krije razen omenjenih primerov tudi škodo od napak v analitičnem proračunu ali pri graditvi in gradivu, a tudi od napak v izvedbi gradnje in od nespretnosti ali krivde delavcev ali tretjih oseb.

Pri pomorskih plovnih podjetjih je obseg zavarovanja v glavnem podan po nevarnostih, ki jih zavarovanje običajno krije tudi v drugih deželah, a pri objektih prekomorske plozbe je zavarovana tudi škoda od vojnih in političnih dogodkov, kakor tudi odgovornost nasproti tretjim osebam v običajnih mejah.

(Nadaljevanje sledi)

„VISTA“
TRST, Ul. Carducci 15, tel. 29-656
Bogat izbirna načelnikov, daljnogledov, šestil, računal in potrebnih za višje šole, toplomerov in fotografskega materiala.

»GOSPODARSTVO«

izhaja trikrat mesečno. — UREDNIŠTVO IN UPRAVA: Trst, ul. Geppa 9, tel. 38-933. — CENA: posamezna številka lir 30, za Jugoslavijo lir 15. — NAROCNINA: letna 850 lir, polletna 450 lir. Pošt. ček, račun »Gospodarstvo« št. 11-9996. Za Jugoslavijo letna 550 din, polletna 300 din; za ostalo inozemstvo 3 dolarje letno. Naroča se pri ADIT, DRŽ. ZALOŽBA SLOVENIJE, Ljubljana, Stritarjeva ulica 3/I, tel. rač. št. 600-70/3-375 — CENE OGLASOV: za vsak m/m višine v širini enega stolpca 50 lir, za inozemstvo 60 lir. Odgovorni urednik: dr. Lojze Berce. Založnik: Založba »Gospodarstvo« Tiskarna »Graphis« v Trstu.

Ljubljana Vas uabi na največji sejem te vrste v Evropi!
III. mednarodni lesni sejem
OD 21. DO 29. MAJA 1960
Razstava sodobnega pohištva, nagrajenega na natečaju! Praktične demonstracije najmodernejših lesno-predelovalnih strojev tujih in domačih proizvajalcev - Pomožna sredstva za lesno predelovalno industrijo! Najboljša priložnost za sklepanje poslov - Vse informacije:
GOSPODARSKO RAZSTAVIŠČE Ljubljana

Andrej Bolko mr. ph.
Farmaceutski proizvodi, kemikalije
TRST - UL. TORREBIANCA 21-11
Telefon 31-315 UVOZ - IZVOZ

Jonny LAK
negovani nofti smisel za lepoto

Hotel Jelovica Bled
Odpri vse leto. Tekoča, topla in mraža voda. 81 postelj. Sobe s kopalnico. Lasten taksi, restavracija z narodnimi in mednarodnimi specialitetami. Dependansa BLEGAŠ z lastno restavracijo, 45 postelj, kurjava s pečmi.
PENZION 800-1000 DIN DNEVNO - Žičnica.

Trdha
SILA JOŽEF
UVOZ IZVOZ
TRST - Riva Gramula 6-I - Telefon 37-004
Telefon 55-689

Prodiz
Import-Export
Trst, v. Cellini 2/II., tel. 31-115
Gorica, v. Buffolini 7

Prodiz
Import-Export
Trst, v. Cellini 2/II., tel. 31-115
Gorica, v. Buffolini 7

Prodiz
Import-Export
Trst, v. Cellini 2/II., tel. 31-115
Gorica, v. Buffolini 7

MOBILI MADALOSSO
Trst - Trieste, ul. XXX Ottobre
vogal ul. Torrebianca, tel. 35-740
Pohištva - dnevne sobe - oprema za urade - vozički - posteljice
RAZSTAVE: UL. VALDIRIVO, 29 - UL. F. FILZI, 7

F.lli AVANZO
Trst, Corso Italia 8
Telefon 38-016

Hotel PALACE
PORTOROŽ
Obiščite restavracijo in kavarno »JADRAN« ter restavracijo »HELIOS«. Vse nacionalne specialitete na raznju in izvrstna istrska vina.

AVTOPREVOZNIŠKO PODJETJE
A. POŽAR
TRST - ULICA MORERI ŠT. 7
Tel. 28-973
Prevozujemo vankovratne prevoze za tu in inozemstvo. — Postrožna hitrost. — Cene ugodne

Naša zavarovalnica
L'UNION
ustanovljena leta 1828
A. RAVNIK, Trst
Ul. Ghega 8 - Tel. 27512